



**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 11 sierpnia 2010 r.

**Pan
Jarosław Wiciński
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Puławach**

LLU-4101-06-10/2010
P/10/147

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Puławach (zwanym dalej: „PIW” lub „Inspektoratem”) kontrolę zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego w latach 2007-2009.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 czerwca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami ocenia działania Powiatowego Lekarza Weterynarii w Puławach podejmowane w latach 2007-2009 w celu zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego.

Ocena pozytywna wynika z prawidłowego realizowania badań kontrolnych zakażeń zwierząt, kontrolowania przesyłek zwierząt pochodzących z państw Unii Europejskiej oraz podejmowania właściwych działań w celu likwidacji chorób zakaźnych zwierząt, podlegających obowiązkowi zwalczania. Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały na:

– nieewidencjonowaniu ujawnionych przypadków bąblowicy w *Księdze zawierającej*

¹ Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

informacje o chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania,

- zaniechaniu niezwłocznego informowania Lubelskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii (dalej: LWLW) o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt, podlegającej obowiązkowi zwalczania,
- nierzetelnym sporządzeniu miesięcznych informacji za listopad i grudzień 2009 r. o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji,
- wykazaniu w rocznych sprawozdaniach nieprawidłowych danych dotyczących liczby stad bydła i zwierząt w stadach oraz stwierdzonych przypadków bąblowicy.

1. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Puławach prawidłowo realizował zadania związane z badaniami kontrolnymi zwierząt prowadzonymi w celu oceny stanu epizootycznego, w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt², np.:

- w zakresie występowania BSE kontrolą obejmowano bydło powyżej 30 miesiąca życia podlegające ubojowi (w 2007 r. 3.116 sztuk, w 2008 r. – 3.753, w 2009 r. 4.085), stosownie do § 5 rozporządzenia,
- badaniami w kierunku brucelozy, enzootycznej białaczki i gruźlicy – w okresie 3-letnim – obejmowano wszystkie stada bydła znajdujące się na terenie powiatu, zgodnie z § 6 ust. 1, § 7 ust. 1 oraz § 9 ust. 1 rozporządzenia,
- badaniem w kierunku pryszczycy i choroby pęcherzykowej świń obejmowano corocznie 10 sztuk bydła i trzody chlewnej, a w kierunku klasycznego pomoru świń – 15 zwierząt, tj. ilości określone w § 3 i § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia.

Na skutek wystąpienia mniejszej niż szacowano liczby zwierząt nie wykonano planu badań w kierunku m.in. pomoru świń u dzików w 2007 r. (wykonano dwa badania z planowanych siedmiu), wścieklizny dzików wolnożyjących (w latach 2007-2009 wykonano 15, 31, 39 badań z planowanych 31, 70, 70), brucelozy owiec i kóz w 2007 r. (zbadano 118 zwierząt z planowanych 120).

W badanym okresie PIW nie występował do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa o przekazanie aktualnych danych z systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, dotyczących liczby stad bydła, liczby zwierząt w stadach oraz liczby kóz i owiec, dotyczących

² Dz.U. Nr 282, poz. 2813, ze zm.

terenu powiatu puławskiego. Skutkowało to wykazaniem nieprawidłowych danych w sprawozdaniach sporządzanych za lata 2007-2009, tj. dane dotyczące:

- liczby kóz i owiec w sprawozdaniu za 2007 r. zaniżono o 274 sztuki, za 2008 r. – o 511, za 2009 r. – o 312 sztuk (wykazano odpowiednio: 994, 589 i 540 sztuk zwierząt),
- liczby stad bydła w sprawozdaniu za 2007 r. zawyżono o 565, za 2008 r. – o 168, za 2009 r. – o 350, a liczby zwierząt w stadach – zawyżono odpowiednio o 1.328, 487 i 680 sztuk.

2. Prawidłowo poddano kontroli przesyłki zwierząt, które w latach 2007-2009 wpłynęły na teren powiatu puławskiego z państw członkowskich Unii Europejskiej. Kontrola obejmowała m.in. sprawdzenie tożsamości zwierząt, stanu zdrowia, dokumentów, liczby zwierząt. W przypadku uczestniczenia w rozładunku zwierząt kontrolowano przestrzeganie czasu podróży, norm zagęszczenia, uprawnień przewoźnika oraz dziennik podróży. Spośród 48 przesyłek zwierząt, Inspektorat skontrolował zgodnie z zasadami przewidzianymi w instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii³ 13 z nich (tj. spełniono warunek zbadania 5% przesyłek w miesiącu, wybierając przede wszystkim miejsca docelowe, gdzie po raz pierwszy wprowadzono takie przesyłki zwierząt). W wyniku tych kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów wspólnotowych.

3. Powiatowy Lekarz Weterynarii podjął prawidłowe działania przewidziane w art. 42 ust 6 z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt⁴ (dalej: „ustawa o ochronie zdrowia zwierząt”) w związku ze stwierdzeniem choroby zakaźnej podlegającej obowiązkowi zwalczania (zgnilec amerykański pszczoł). Po przeprowadzeniu dochodzenia epizootycznego, wydał decyzje nakazujące – stosownie do § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 września 2005 r. w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczoł⁵ – m.in. odpowiednie postępowanie z chorymi rodzinami pszczelimi (leczenie, zniszczenie) oraz ulami i sprzętem używanym do pracy w pasiekach (oczyszczenie i odkażenie). Ponadto zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt, określił⁶ obszar uznany za zapowietrzony i wprowadził zakaz

³ NGIWz400.T-17.07 z 27.09.2007 r.

⁴ Dz.U. z 2008 r., Nr 213, poz. 1342, ze zm.

⁵ Dz.U. Nr 187, poz. 1574

⁶ rozporządzenia Powiatowego Lekarza Weterynarii w sprawie zwalczania zgnilca amerykańskiego pszczoł: Nr 1 z dnia 8.06.2007 r. (Dz.Urz.Woj.Lubel. Nr 111, poz. 2249), Nr 2 z dnia 30.06.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Lubel. Nr 92, poz. 2410), Nr 3 z dnia 30.07.2008 r. (Dz.Urz.Woj.Lubel. Nr 103, poz. 2607)

przemieszczania zwierząt i sprzętu używanego do pracy w pasiekach oraz zakaz organizowania w zapowietrzonym okręgu wystaw i targów z udziałem pszczół.

W okresie objętym kontrolą na terenie powiatu puławskiego ujawnione zostały trzy przypadki chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania (zgnilec amerykański pszczół), sześć – podlegających obowiązkowi rejestracji (włośnica dzików lub trzody chlewnej) oraz 139 – podlegających obowiązkowi monitorowaniu (bąblowica).

Stwierdzone ogniska zgnilca amerykańskiego oraz cztery przypadki włośnicy (dotyczące zwierząt z terenu powiatu puławskiego) zostały prawidłowo zaewidencjonowane w *Księgach zawierających informacje o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i podlegających obowiązkowi rejestracji*, prowadzonych w PIW zgodnie z wzorami wprowadzonymi w załącznikach nr 2 i 3 do rozporządzenia MRiRW z 25.11.2005 r.⁷ Informację o pozostałych przypadkach włośnicy przekazano Powiatowym Lekarzom Weterynarii w Lublinie i Opolu Lubelskim, właściwym ze względu na pochodzenie zwierząt.

W wyniku podjętych działań w dwóch przypadkach ogniska choroby zostały zlikwidowane. Natomiast w jednym przypadku właściciel pasieki w Piotrowicach odmówił wykonania decyzji (nr 0614/1/2008/4517) z dnia 11 czerwca 2008 r. nakazującej m.in. natychmiastowe zniszczenie pszczół, w związku z czym Powiatowy Lekarz Weterynarii w dniu 18.06.2008 r. skierował do Prokuratury Rejonowej w Puławach zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. Dopiero w trakcie kontroli NIK (w dniu 25 czerwca 2010 r.) wystąpił do Prokuratury o udzielenie informacji o wynikach dochodzenia.

W obszarze uznanym za zapowietrzony przeprowadzone we wrześniu 2009 r. badanie kontrolne zwierząt w kierunku występowania zgnilca amerykańskiego, dało wynik ujemny.

4. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia terminowość przekazywania informacji, ewidencjonowanie i sporządzanie sprawozdań o stwierdzonych chorobach zakaźnych zwierząt oraz z urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nie zaewidencjonowania 139 ognisk bąblowicy – choroby podlegającej obowiązkowi monitorowania (w 2007 r. 53, w 2008 r. 39, w 2009 r. 47) w *Księdze zawierającej*

⁷ rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 listopada 2005 r. w sprawie zakresu, sposobu i terminów przekazywania informacji o występowaniu chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania i rejestracji oraz o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych, a także związanej z nimi oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (Dz.U. Nr 242, poz. 2045)

informacje o chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania, co było niezgodne z art. 51 ust. 3 pkt 2 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt. Stwierdzono bąblowicę w trakcie badania poubojowego trzody chlewnej w ubojniach Zakładów Mięsnych Końskowola, Dobrosławów, w Kaleniu, Wólce Nowodworskiej, Baranowie. Mimo, że w miesięcznych informacjach o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych wykazano wszystkie stwierdzone przypadki bąblowicy nie wyegzekwowano jednocześnie danych potrzebnych do wypełnienia *Księgi* (m.in. nazwiska lub nazwy posiadacza zwierzęcia objętego monitorowaniem i numeru siedziby stada, z którego pochodzi to zwierzę). Dane te stosownie do wymogów § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia MRiRW z 25.11.2005 r., powinny być przekazywane do Inspektoratu przez podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, ale działania w celu wyegzekwowania realizacji tego obowiązku Powiatowy Lekarz Weterynarii podjął dopiero w trakcie kontroli NIK,

- zaniechaniu w trzech przypadkach (w latach 2007-2008) niezwłocznego poinformowania LWLW o stwierdzonych chorobach zakaźnych zwierząt (zgnilec amerykański pszczoł), podlegających obowiązkowi zwalczania, pomimo takiego wymogu określonego w art. 51 ust. 4 pkt 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt. Informację w tym zakresie przekazano LWLW dopiero 15, 24 i 14 dniach od podejrzenia lub stwierdzeniu choroby;
- niewykazaniu stwierdzonych dwóch przypadków włośnicy u upolowanych dzików w miesięcznych informacjach o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji, przekazanych do WIW za listopad i grudzień 2009 r., co było niezgodne z § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia MRiRW z 25.11.2005 r.;
- nierzetelnym sporządzeniu sprawozdań RRW-6 za lata 2007-2009 z wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, drobiu, dziczyzny, zajęczaków i zwierząt akwakultury w zakresie ilości zwierząt (trzoda chlewna), u których stwierdzono bąblowicę. W sprawozdaniu za 2007 r. wykazano 12.384 przypadki choroby, za 2008 r. 5.545, 2009 r. – 3.659, podczas gdy faktyczne ilości, wynikające z miesięcznych *Informacji o wynikach monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych*⁸, wyniosły w 2007 r. – 12.370, 2008 r. – 5.311 sztuk, 2009 r. – 6.182. Wynikało to z nieweryfikowania przez pracowników PIW danych podawanych przez lekarzy

⁸ Informacje przekazywane przez PIW do Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii na podstawie § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia MRiRW z 25.11.2004 r.

weterynarii wyznaczonych w ubojniach o stwierdzonych przypadkach bąblowicy w okresach miesięcznych i w całym roku.

W pozostałych przypadkach sporządzane przez PIW miesięczne informacje o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi rejestracji oraz o chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania zawierały elementy określone w § 5 ust. 2 i § 6 ust. 2 rozporządzenia MRiRW z 25.11.2005 r. i przekazywane były do Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Lublinie (WIW) w terminie do piątego dnia następnego miesiąca, zgodnie z § 3 ust. 2 rozporządzenia.

5. Rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną prowadzony był w formie elektronicznej z zachowaniem postanowień art. 11 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt i zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 grudnia 2008 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną⁹ (obowiązujący do dnia 28 kwietnia 2010 r.). Dane bezpośrednio po wprowadzeniu do elektronicznego rejestru były dostępne dla WIW, przez co spełniono wymóg określony w § 5 ust. 1 ww. rozporządzenia z dnia 31.12.2008 r. i w poprzednio obowiązującym § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11.07.2007 r. w sprawie rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną¹⁰.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) ewidencjonowanie stwierdzonych przypadków bąblowicy w *Księdze zawierającej informacje o chorobach odzwierzęcych i odzwierzęcych czynnikach chorobotwórczych podlegających obowiązkowi monitorowania*,
- 2) niezwłoczne informowanie Lubelskiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii o stwierdzeniu chorób zakaźnych, podlegających obowiązkowi zwalczania,
- 3) wykazywanie wszystkich stwierdzonych przypadków choroby podlegającej obowiązkowi rejestracji w miesięcznych informacjach przekazywanych do Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii w Lublinie,
- 4) podawanie w sporządzanych przez Inspektorat sprawozdaniach prawidłowych danych dotyczących liczby stwierdzonych przypadków chorób oraz aktualnych danych o liczbie stad bydła i zwierząt w stadach.

⁹ Dz.U. z 2009 r. Nr 14, poz. 81

¹⁰ Dz.U. Nr 134, poz. 946

Najwyższa Izba Kontroli - Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.